

3.5. Cizinci se státním občanstvím Ruska

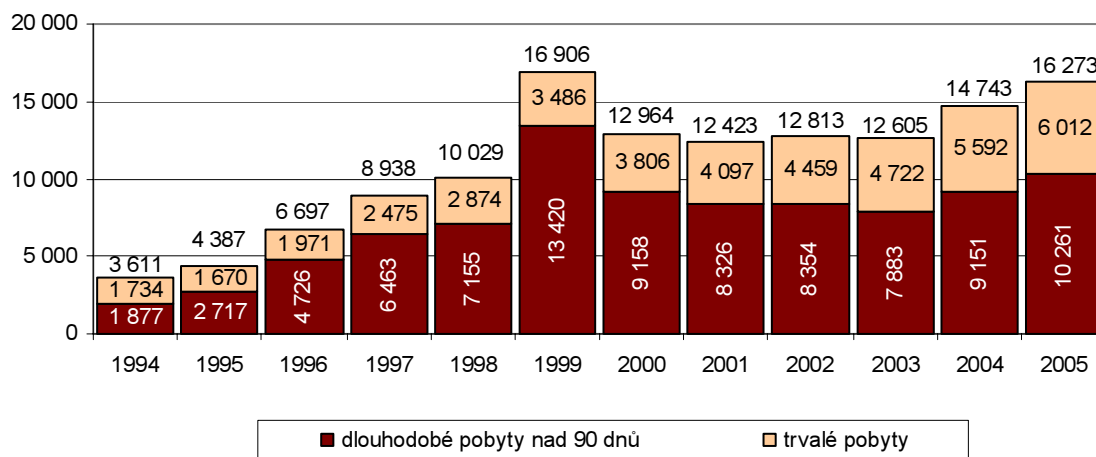
Počty bydlících cizinců

Cizinci s ruským občanstvím se v prvních dvou letech sledovaného období, tj. v roce 1994 a 1995, řadili na osmou pozici v pořadí četností nejvíce zastoupených státních občanství cizinců v ČR. V této době představovali 3 % všech usídlených cizinců v ČR. Od roku 1996 již pravidelně obsazovali páté místo v pořadí četností cizinců v ČR, přičemž relativní podíl na všech cizincích vzrostl až v roce 1999, kdy občané Ruska tvořili 7 % všech cizinců v ČR. Od té doby se tento podíl pohyboval zpravidla okolo 6 %.

Počet cizinců s ruským občanstvím od roku 1994 do roku 1999 vzrostl o více jak 13 tisíc osob, a to na téměř 17 000 občanů Ruska v roce 1999. Po lednu 2000, kdy vešel v platnost nový zákon o pobytu cizinců, došlo stejně jako u všech výše uvedených státních občanství (vyjma státního občanství Slovenska, pro které platil odlišný systém registrací na úřadech práce) k poklesu počtu cizinců s povoleným pobytem tohoto státního občanství, a to na necelých 13 000 osob. Počty cizinců s ruským státním občanstvím se v rozmezí 12 a 13 tisíc osob pohybovaly až do roku 2003, v posledních dvou letech došlo k mírnému vzestupu počtu, a to na 16 000 osob (údaj k 31. 12. 2005).

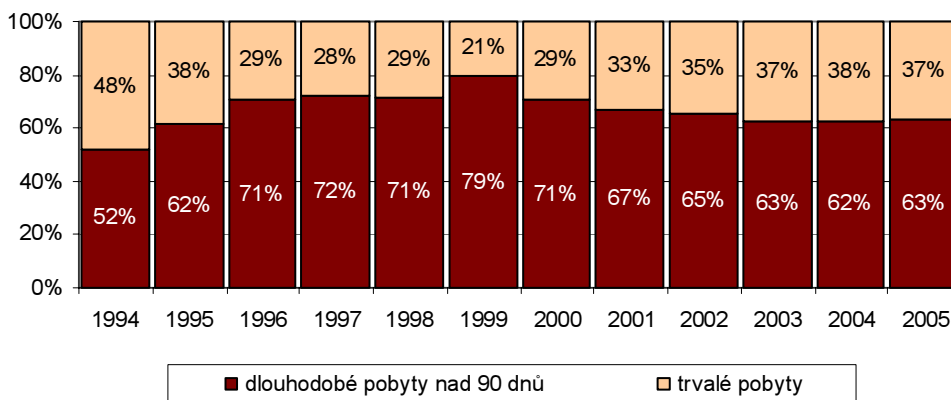
Počet osob ruského občanství, které měly trvalý pobyt se postupně zvyšoval po celé sledované období, a to z 1 700 osob s trvalým pobytem v roce 1994 na 6 000 osob s trvalým pobytem v roce 2005 (údaje k 31. 12.). Počet osob tohoto občanství s "netrvalými" typy pobytů od roku 1994 do roku 1999 vzrostl o 11 500 tisíce osob, na téměř 13 500 osob v roce 1999. Následovalo snižování počtu, od roku 2004 pak určitý vzestup, a to na mírně přes 10 000 osob s "netrvalými" typy pobytů ruského občanství.

Graf 47: Cizinci s občanstvím Ruska v letech 1994-2005 (k 31.12.)
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)

V roce 1994 osoby s trvalým pobytem představovaly necelých 50 % všech cizinců s ruským občanstvím. V dalších letech docházelo již k poklesu podílu těchto osob, mezi lety 1996-1998 osoby s trvalým pobytem tvořily necelých 30 % všech cizineckou policií evidovaných občanů Ruska. V roce 1999 byl u cizinců ruského občanství zaznamenán nejnižší podíl osob s trvalým pobytem (21 %), což souviselo s nárůstem celkového počtu cizinců s ruským občanstvím na území ČR. V následujících letech podíl osob s trvalým pobytem ruského občanství postupně vzrůstal, v posledních letech se stabilizoval na 37-8 %.

Graf 48: Poměr mezi dlouhodobými a trvalými typy pobytů u cizinců s ruským občanstvím - v letech 1994- 2005 (k 31.12.)
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)

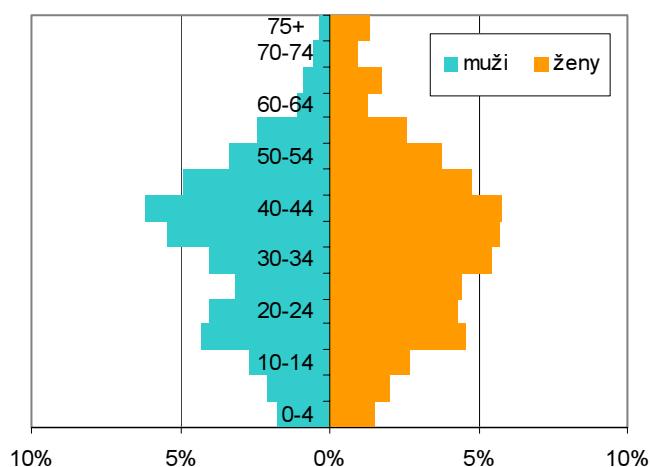
Rozložení na mapě ČR

Cizinci s ruským občanstvím se vyznačovali enormní koncentrací do hlavního města Prahy - k 31. 12. 2005 zde bylo usídleno 53 % všech občanů Ruska v ČR. V pořadí druhým čteněji zastoupeným krajem byl kraj Středočeský, v němž bylo evidováno 14 % všech cizinců ruského občanství. Vyšší podíl byl zjištěn ještě u dvou krajů sousedících s Německem, totiž u kraje Karlovarského, kde bylo zaznamenáno 9 % všech občanů Ruska v ČR, a kraje Ústeckého, v němž se usídlilo 7 % všech cizinců s ruským občanstvím (údaje k 31. 12. 2005) (viz. mapa 7).

Věková struktura

U cizinců s ruským občanstvím byla (obdobně jako u cizinců s vietnamským občanstvím) významně zastoupena dětská složka populace - děti ve věku 0-14 let tvořily 13 % všech občanů Ruska v ČR (údaje k 31. 12. 2005).

Graf 49: Věková struktura cizinců s ruským občanstvím - 31.12.2005
(Pramen: CPP MV ČR)

Osoby v produktivním věku představovaly 81 % všech občanů Ruska, nejčetněji zastoupeno bylo věkové rozmezí 35-44 let, v němž se nacházelo 23 % všech cizinců s ruským občanstvím. V postproduktivním věku bylo 6 % osob tohoto státního občanství, což byl v porovnání s ostatními četněji zastoupenými státními občanstvími relativně vysoký podíl (stejný podíl byl zjištěn u občanů Polska).

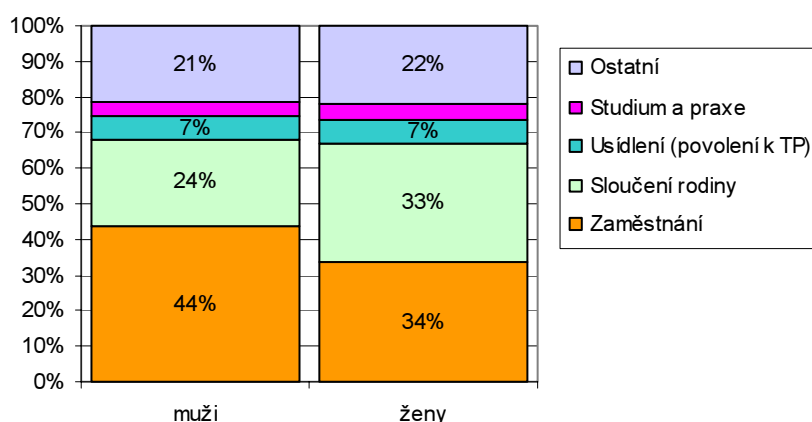
Ženy představovaly více než polovinu (53 %) cizinců s ruským občanstvím. (U občanů Ruska byla z pohledu rozložení mužů a žen zjištěna nejvíce symetrická věková struktura ze všech pěti nejčetnějších státních občanství cizinců v ČR - viz. graf 49)

Účel pobytu

Nejčetnějším účelem pobytu cizinců s ruským občanstvím bylo zaměstnání, které bylo zjištěno u 39 % všech občanů Ruska. Dalším četněji zastoupeným účelem pobytu bylo sloučení rodiny, které mělo 29 % všech cizinců s ruským občanstvím. 7 % občanů Ruska mělo pobyt za účelem usídlení na základě povolení k trvalému pobytu, obdobně jako u cizinců se slovenským občanstvím zde byl zastoupen i pobyt za účelem studia a praxe, který byl zaznamenán u 4 % všech občanů Ruska v ČR.

Rozložení účelů pobytu u mužů a žen bylo více méně obdobné, a to s výjimkou dvou nejčetněji zastoupených, totiž pobytu za účelem zaměstnání, který mělo 44 % všech mužů tohoto státního občanství a 34 % všech žen s ruským občanstvím. Sloučení rodiny pak mělo 24 % všech mužů a 33 % všech žen tohoto státního občanství.

**Graf 50: Účely pobytu u cizinců se státním občanstvím
Ruska - 31.12.2005
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)**

Počty ekonomicky aktivních cizinců

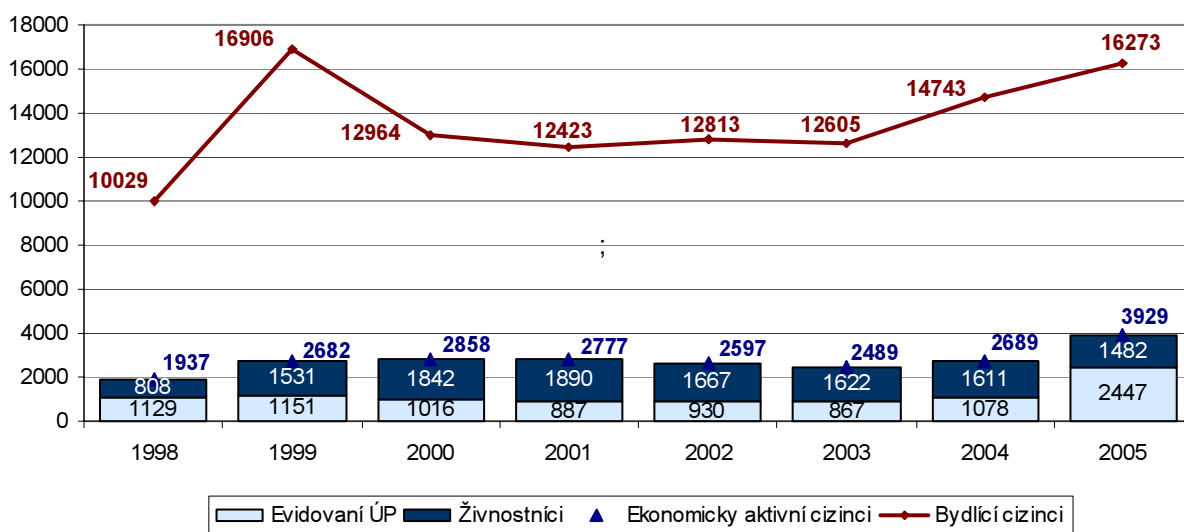
Počet ekonomicky aktivních cizinců s ruským občanstvím se mezi roky 1998 a 2004 pohyboval v rozmezí 2 000 až 3 000 osob. Z počátku období mírně stoupal počet občanů Ruska s živnostenským oprávněním, vzestup byl však zastaven v roce 2000, kdy bylo v ČR zjištěno 1 800 těchto osob. V následujících letech docházelo k pozvolnému poklesu až na 1 500 podnikajících občanů Ruska v roce 2005. Počet občanů Ruska evidovaných úřady práce (dříve cizinci v postavení zaměstnanců) během období kolísal, hodnoty se pohybovaly v rozmezí 850 až 1 200 osob.

V roce 2005 došlo u tohoto občanství k výraznému vzestupu počtu osob evidovaných úřady práce (oproti roku 2004 počet těchto osob vzrostl více než dvakrát), a to zejména následkem legislativní úpravy (viz. strana 21). Přestože oproti roku 2004 opět mírně poklesl počet osob

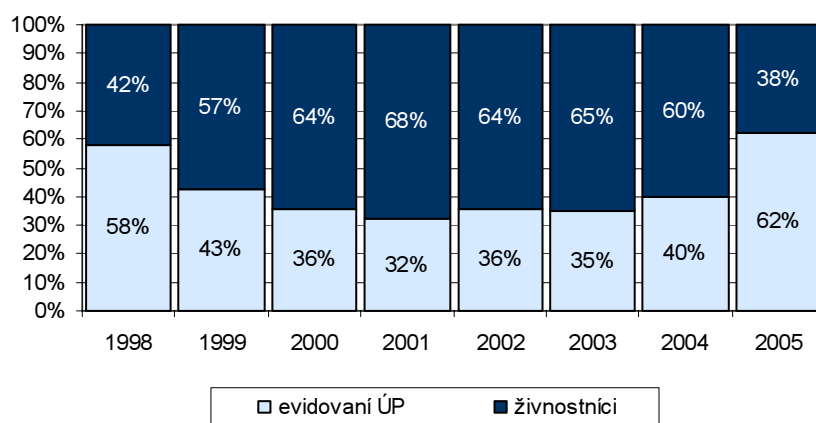
s živnostenským oprávněním (a ruským občanstvím), celkový počet pracujících občanů Ruska dosáhl téměř 4 000 osob, tedy nejvíce od roku 1998.

Legislativní změna rovněž ovlivnila výši podílu osob evidovaných úřady práce na celkovém počtu pracujících občanů Ruska. Osoby evidované ÚP v roce 2005 představovaly 62 %, v roce 2004 40 % pracujících občanů Ruska. V roce 1998 podíl evidovaných osob dosáhl rovněž přibližně 60 %, v roce následujícím se přiblížil 40 %, v letech 2000 až 2003 se podíl osob evidovaných úřady práce pohyboval v rozmezí 32-36 % všech pracujících občanů Ruska.

Graf 51: Vývoj počtu ekonomicky aktivních a bydlicích cizinců se státním občanstvím Ruska v letech 1998 - 2005 (31. 12.) (Pramen: ŘS CPP ČR, MPO ČR, MPSV ČR)

Graf 52: Poměr mezi typy ekonomické aktivity cizinců se státním občanstvím Ruska - v letech 1998 - 2005 (k 31.12.) (Pramen: MPO ČR, MPSV ČR)

Rozložení podle OKEČ a KZAM

a) evidování úřady práce

Úřady práce evidování cizinci s ruským občanstvím byli zaměstnáni zejména v činnostech v oblasti nemovitostí a pronájmu, resp. podnikatelských činnostech - v tomto odvětví bylo zjištěno 40 % všech zaměstnaných občanů Ruska. Čtvrtina ÚP evidovaných občanů Ruska pracovala v oblasti obchodu a oprav spotřebního zboží, desetina pak ve zpracovatelském průmyslu. Pro občany Ruska byl typický vyvážený poměr mezi muži a ženami v jednotlivých odvětvích ekonomické činnosti. (Údaje k 31. 12. 2005) (Viz. grafická příloha č. 1)

Na základě analýzy klasifikace zaměstnání bylo zjištěno, že ÚP evidování občané Ruska se od ostatních čtyř státních občanství odlišovali nízkým zastoupením osob zaměstnaných jako řemeslníci, opraváři, jako obsluha strojů a zařízení, či jako pomocní a nekvalifikovaní pracovníci. Naopak relativně vysoké podíly těchto osob byly zjištěny v kategorii techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci, vědečtí a odborní duševní pracovníci či jako nižší administrativní pracovníci (úředníci). U evidovaných občanů Ruska (v porovnání s ostatními čtyřmi občanstvími) byly rovněž zjištěny nejvyšší podíly osob zaměstnaných jako vedoucí a řídicí pracovníci (viz. graf 53). (Údaje k 31. 12. 2005)

b) živnostníci

Cizinci - živnostníci s ruským občanstvím podnikali z necelé poloviny v oblasti obchodu a oprav spotřebního zboží - v tomto odvětví působilo více jak 40 % všech podnikajících občanů Ruska. Čtvrtina těchto osob byla zařazena do činností v oblasti nemovitostí a pronájmu, resp. do podnikatelských činností (viz. graf 54). (Údaje k 31. 12. 2005)

Jiné

- cizinci s ruským občanstvím se nacházeli na čtvrté pozici v pořadí státních občanství cizinců, kteří v rozmezí let 1993 až 2005 nabyli státní občanství ČR. Během tohoto období zde české státní občanství získalo 1 805 občanů Ruska (v údajích jsou zahrnuti rovněž občané bývalého Sovětského svazu). V roce 2005 státní občanství ČR nabylo 134 občanů Ruska, kteří představovali 5 % všech cizinců, kteří v tomto roce české občanství získali.

- Rusko patřilo mezi významná státní občanství žadatelů o azyl. Během let 1993 až 2005 v ČR o azyl zažádalo téměř 9 000 občanů Ruska, což byl druhý nejvyšší počet hned po občanech Ukrajiny. Nejvyšší podíl mezi žadateli o azyl zaujali v roce 2003, kdy v souvislosti s válkou v Čečensku občané Ruska představovali 43 % všech žadatelů, o rok později pak 27 % těchto osob. Občanství Ruska bylo rovněž nejčetnějším občanstvím úspěšných žadatelů o azyl, tedy těch osob, které v ČR azyl získaly. Od roku 1993 do 2005 v ČR azyl obdrželo 239 občanů Ruska.

- s relativně vysokým podílem dětské složky u občanů Ruska souviselo rovněž zastoupení občanů Ruska na školách v ČR, a to ve školách mateřských, základních, středních či vyšších odborných. Občané Ruska tvořili 4 % všech zahraničních studentů v prezenčním studiu magisterských a bakalářských studijních programů.

CIZINCI SE STÁTNÍM OBČANSTVÍM RUSKA

(údaje k 31. 12. 2005):

Počty cizinců:

Cizinci bydlící: 16 273

- z toho ženy: 8 597
- z toho s trvalým pobytem: 6 012
- z toho s dlouhodobým pobytem: 8 638
- z toho s vízem nad 90 dnů: 1 623

Cizinci ekonomicky aktivní: 3 929

- z toho ženy: 1 962
- z toho evidovaní úřady práce: 2 447
- z toho živnostníci: 1 482

Rozložení občanů Ruska v krajích ČR:

Hl. m. Praha (53 %), Středočeský kraj (14 %), Karlovarský kraj (9 %), Ústecký kraj (7 %)

Účel pobytu:

zaměstnání (39 %), sloučení rodiny (29 %), usídlení (7 %)

Věková struktura:

- cizinci v kraji ve věku 0-14 let (dětská složka): 13 %
- cizinci v kraji ve věku 15-64 let (produktivní složka): 81 %
- cizinci v kraji ve věku 65 a více let (postproduktivní složka): 6 %

Zařazení do OKEČ, KZAM

cizinci evidovaní ÚP

OKEČ: činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu (podnikatelské činnosti) (39 %), obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (25 %), zpracovatelský průmysl (11 %)

KZAM: techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci (23 %), vědeckí a odborní duševní prac. (21 %), nižší administrativní pracovníci (úředníci) (17 %), vedoucí a řídicí pracovníci (13 %)

cizinci - živnostníci

OKEČ: obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (43 %), činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu (podnikatelské činnosti) (24 %)

Specifika státního občanství:

v porovnání s ostatními čtyřmi nejčetnějšími státními občanstvími:

- nejvyšší podíl žen mezi bydlícími cizinci (53 %)
- nejvyšší podíl žen mezi ekonomicky aktivními osobami tohoto státního občanství (50 %)
- vysoký podíl osob ve věku 0-14 let (13 %)
- relativně vysoký podíl osob ve věku nad 65 let (6 %)
- relativně vysoký podíl osob s účelem pobytu studium a praxe (4 %)
- nejvyšší podíl osob evidovaných úřady práce zaměstnaných v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu (podnikatelské činnosti) (39 %)
- nejvyšší podíl ÚP evidovaných osob zaměstnaných na nižších stupních klasifikace zaměstnání, tj. jako techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci (23 %), vědeckí a odborní duševní pracovníci (21 %), nižší administrativní pracovníci (17 %) a vedoucí a řídicí pracovníci (13 %)
- druhý nejvyšší počet žadatelů o azyl v ČR v letech 1993 - 2005 (8 988 osob)
- nejvyšší počet úspěšných žadatelů o azyl v ČR v letech 1993 - 2005 (239 osob)